

El tresor de Puig-reig

per ROSA SERRA i ROTÉS

L'any 1964, a la Casa Gran de la Riera, (Puig-reig) va ser trobat un cofre amb 20 quilos de monedes d'or i plata. El 1982 el Gabinet Numismàtic de Catalunya féu una exposició de 475 d'aquestes monedes. En aquest article donem una mostra del que fou aquesta exposició.

El 10 de novembre de 1982, el Gabinet Numismàtic de Catalunya, amb la col·laboració de l'Ajuntament de Barcelona i el Museu d'Història de la ciutat, inaugurava al Palau de la Virreina, l'exposició "El Tresor de Puig-reig". Gràcies a la gentillesa del gabinet i especialment al seu director tècnic Sr. Pere Vegué, presentem una ressenya de l'excel·lent estudi numismàtic sobre aquest conjunt de monedes conegudes amb el nom d'El Tresor de Puig-reig, una magnífica aportació a l'estudi de la nostra comarca.

Descobriments del tresor de Puig-reig

L'any 1964, en el transcurs d'unes obres efectuades a la masia de la casa Gran de Cal Riera (Puig-reig) es trobaren 781 monedes dins d'un cofre. La notícia trascendí als diaris (Hoja del Lunes 7.9.1964), i, assebitats els organismes oficials (Govern Civil i Direcció General de Belles Arts) aplicaren el dret preferent que té l'Estat a incorporar les troballes d'interès al seu Patrimoni. El Tresor quedà inicialment custodiat a l'Ajuntament de Puig-reig fins que fou cedit definitivament a l'Ajuntament de Barcelona. Des de 1968 el Gabinet Numismàtic de Catalunya n'és el dipositari i n'ha fet un estudi exhaustiu.

Composició del catàleg

De les 781 monedes que integren el conjunt, solament 67 són monedes espanyoles (51 d'or i 16 de plata) corresponents a seques peninsulars i americanes; la resta és un bast conjunt de moneda estrangera.

La moneda estrangera d'or correspon a les següents sèries:

-Sèrie de l'Escut: amb monedes dels regnats de Carles III (1759

Seques peninsulars de les monedes espanyoles del Tresor de Puig-reig

1788), Carles IV (1788-1808) i Ferran VII (1808-1833).

-Sèrie del Ral de Billó: corresponents als regants de Ferran VII (1808-1833) i Isabel II (1833-1868).

Cronològicament van des del 1770 fins al 1855, amb una gran varietat tipològica. El catàleg especifica cadascuna de les variants, amb una àmplia descripció: unces de 8 escuts, monedes d'un escut, doblons de 80 i 100 rals.

La moneda d'argent procedent de seques peninsulars i americanes, inclou 16 peces corresponent a la sèrie del Ral fort, totes del regnat de Felip V (1700-1746); són les peces més deteriorades de tot el conjunt i corresponen a les monedes més antigues i amb una considerable

disminució de la plata respecte a l'emissió legal.

El cos més important, per la seva quantitat, és format per la moneda d'argent estrangera; 714 monedes, totes elles "duros" de plata de cinc francs i de cinc lires corresponents al període 1777-1796 i al 1855. El seu lloc d'emissió és molt variat:

-Gàl·lia Subalpina: República (16.6.1800 a 11.9.1802). El territori de Piemont (Itàlia) es constituí en República lliure i independent, sota la protecció de França amb el nom de Gàl·lia Subalpina, després de firmar l'Armistici entre Napoleó Bonaparte i els austríacs. L'any 1802 el territori s'incorporà definitivament a l'Imperi francès.

-Regne d'Itàlia: Napoleó (1805-1814). El regne d'Itàlia s'oferí a

Napoleó, ja emperador de França des del 1804.

-Regene de Sardenya: Regant de Carlo Felice (1812-1831) Carlo Alberto (1831-1849) i Vittorio Emmanuel II (1849-1861). El regne de Sardenya era governat per la casa de Savoia, titulant-se reis de Sardenya, Xipre i Jerusalem, dics de Savoia, Gènova i Montferrat i prínceps del Piemont. D'aquesta casa nobiliària sorgirà la unificació italiana.

-Regene de Bèlgica: Leopold I (1831-1865). El regne de Bèlgica fou independent l'any 1931 separant-se d'Holanda.

-França: 1ª República: El Directori (1795-1799)

1ª República: El Consolat (1799-1804)

L'Imperi (1804-1815 i 1915)

La Restauració: Lluís XVII (1814-1824)

La Restauració: Carles X (1824-1830)

La Monarquia de Juliol: Lluís Felip (1830-1848)

Segona República (1848-1852)

Segon Impero: Napoleó III (1852-1870)

Dues monedes franceses de 5 francs d'argent, falses, d'època.

El catàleg presenta, també, una relació detallada de les seques així com les sigles dels seus assejadors:

•Seques peninsulars: Barcelona, Madrid, Segòvia i Sevilla.

Seques americanes de les monedes del Tresor de Puig-reig

- Regne d'Itàlia
- Límit de la màxima extensió de França

Territoris separats de França

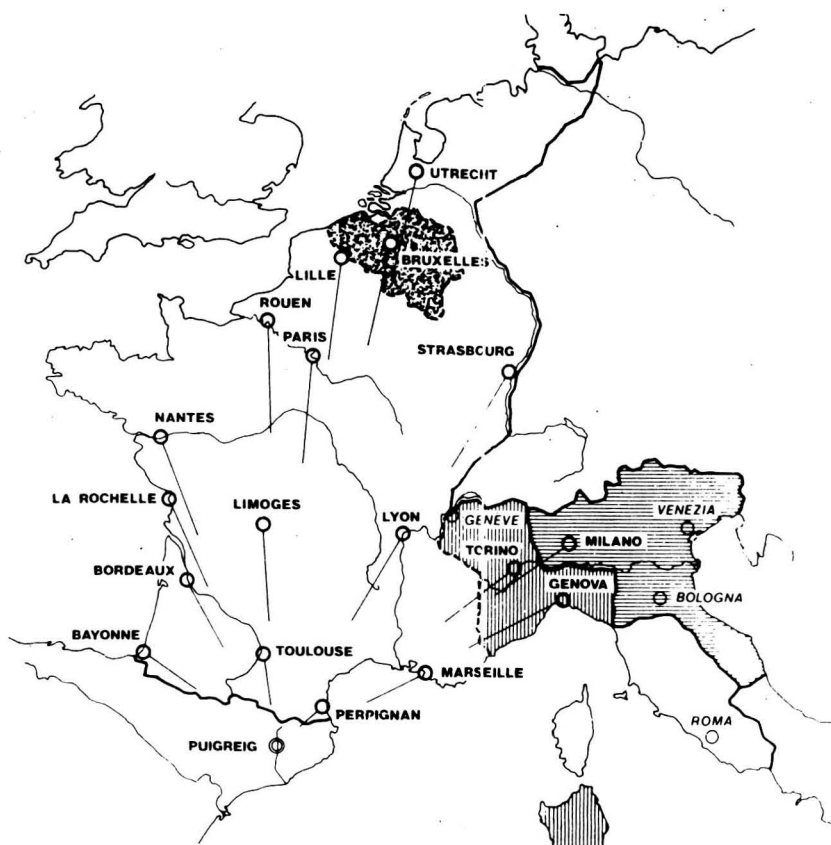
- Regne de Sardenya-Piemont
- Regne de Bèlgica

SEQUES ESPECIALS

1. De França.
2. De la Gàlia Subalpina.
3. Del Regne d'Itàlia.
4. Del Regne de Sardenya-Piemont.
5. Del Regne de Bèlgica.

<i>Bologna</i> (3)	<i>Milano</i> (3)
<i>Bruxelles</i> (5)	<i>Roma</i> (1)
<i>Genève</i> (1)	<i>Torino</i> (1, 2, 4)
<i>Genova</i> (1, 4)	<i>Venezia</i> (3)

En negretes: seques que surten a la troballa.
En cursiva: seques que no surten a la troballa

•Seques americanes: Lima, Mèxic, popoyan, Potosí, Sta. Fe de Bogotà i Santiago de Xile.

•Seques europees: París, Rouen, Estrasburg, Lió, La Rochella, Limiges, Bordeus, Baiona, Tolosa, Marsella, Perpinyà, Nantes, Lille, Utrech i Torí.

Un seguit de làmines i fotografies de cadascun dels tipus de moneda il·lustren aquest estudi, acompanyat d'una extensa bibliografia.

Importància del Tresor

Atesa la importància històrica i numismàtica evident del "Tresor de Pui-reig", un dels aspectes més interessants és l'origen del seu atresorament. Pere Vegué, en el rpòleg del catàleg, ens explica que la cronologia força compacte del tresor pot explicar el seu procés d'atresorament. Les monedes més antigues corresponen al regnat de Felip V, procedents de les seques peninsulars i amb un pes molt reduït de plata amb relació amb el pes legal. L'atresorament d'aquesta moneda més antiga s'explicaria pel fet d'ésser una moneda inutilitzable i que es

guardà molt posteriorment a la seva data de demissió.

Pel que fa a la moneda d'or peninsular i americana corresponent als anys 1773-1819, fou una moneda que circulà fins a mitjans del s. XIXè degut a la fàcil equivalència amb el ral de billó, Les monedes de 80 i 100 rals de billó corresponen als govors de Josep Bonparte, Ferran VII i Isabel II. Els duros estrangers ajuden a confirmar la data de mitjans del s. XIXè com els anys aproximats de l'atresorament.

El fet més interessant és la composició poc usual del tresor, és a dir, la presència majoritària de moneda estrangera i la manca absoluta de moneda de plata espanyola equivalent. Un fet econòmic molt concret condicionà la composició del Tresor de Puig-reig: des del començament del s. XIXè es produí a Espanya un fenomen monetari i econòmic conegut amb el nom de "el drenatge de la plata".

La moneda espanyola de bona llei era exportada il·legalment pels camins dels Pirineus cap a França a canvi d'importacions de moneda forana més pobra en plata. Aquest

fenomen es produí durant el segle XIXè, principalment en aquelles èpoques més conflictives: Guerra de l'Independència, Regnat de Ferran VII, Gerres carlines...

El tresor de Puig-reig demostra que aquestes fugues tenien a la zona pre-pirinenca unes connotacions especials socio-econòmiques lligades a la proximitat amb França i al medi rural benestant de les masies del Berguedà.

Secció d'Art de l'àmbit de recerques del Berguedà.

Rosa Serra i Rotés, llicenciada en història de l'art i membre de l'Àmbit de recerques del Berguedà.

INSBER

Instal·lacions del Berguedà

—OFICINA TÈCNICA: PROJECTES I PRESSUPOSTOS

—MUNTATGES DE LLUM, AIGUA, GAS, I CALEFACCIÓ

—ELECTRICITAT I ELECTRÒNICA INDUSTRIAL

c/ Verge de la Salut, 8 (Vall de Baix)
Telèfon: 821 02 26

BERGA

GERMANS CALDERÉ

SERVEI OFICIAL
REPARACIÓ
ELECTRODOMÈSTICS

PHILIPS - IGNIS - EDESA - WESTINGHOUSE - NEW POL - SAUBER

Tèlf. 838 02 92 / 838 08 74

PUIG-REIG